

SANDEFJORD KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

ÅRSRAPPORT 2017

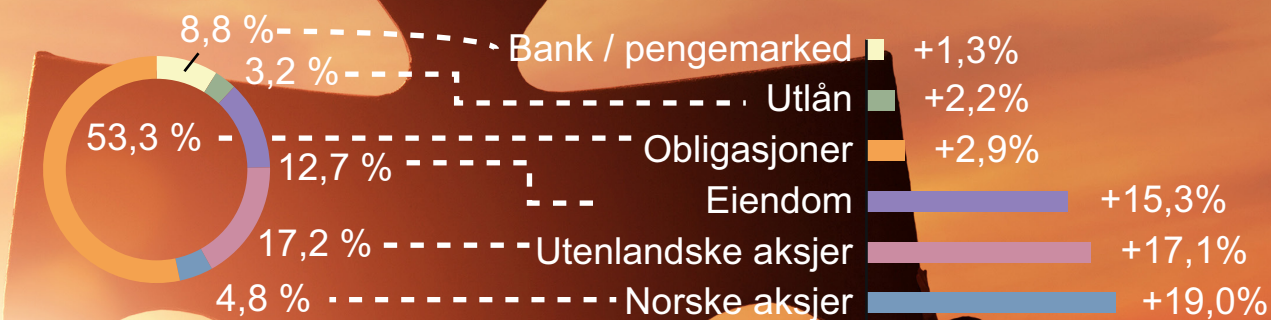
INNHold:

Nøkkeltall.....	3
Styrets beretning	4
Regnskap	9
Kontantstrømsoppstilling.....	11
Endring i egenkapital	11
Noter til årsregnskapet	13
Aktuarerklæring.....	23
Revisjonsberetning	24
Analytisk informasjon	27

Nøkkeltall	2017	2016	2015
Arbeidsgivers premiesats	9,66 %	9,08 %	9,22 %
Premieinntekter (mill. kr)	226,4	146,1	135,5
Pensjonsutbetalinger (mill. kr)	92,3	65,9	62,8
Kollektivporteføljen pr 31.12 (mill. kr)	3 353	2 222	2 081
Kollektivportefølje - verdijustert avkastning	7,1 %	5,1 %	2,4 %
Stresstest 1 - utnyttelsesgrad	73 %	93 %	108 %
Stresstest 2 - utnyttelsesgrad	42 %	58 %	70 %
Dekningsgrad - solvensmargin	307 %	242 %	221 %
Adm.kostnad / gj.snittlig forv.kapital	0,21 %	0,30 %	0,26 %
Antall yrkesaktive	4 306	2 962	2 915
Antall oppsatte rettigheter	8 388	6 340	6 013
Antall pensjonister	2 374	1 578	1 501
-herav alderspensjonister	1 596	1 026	953
-herav uførepensjonister	562	403	402
Antall medlemmer totalt	15 068	10 880	10 429
AFP-Pensjonister	140	130	140

Kollektivporteføljen pr 31.12 og avkastning i 2017

Visjon og formål

Sandefjord kommunale Pensjonskasse (SkP) skal levere tariffbestemt tjenestepensjon til Sandefjord kommune og deres tilknyttede foretak. Dette vil vi gjøre på en profesjonell og effektiv måte, med en nærhet og tilgjengelighet ingen andre kan tilby, med det formål å være den foretrukne pensjonsleverandøren for Sandefjord kommune.

SkP har som mål å forvalte pensjonsmidlene på en trygg og god måte slik at arbeidsgivers pensjonskostnader holdes så lave som mulig.

SkP garanterer medlemmene en alderspensjon på 66 prosent av lønn (inntil 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp), forutsatt full opptjening. Full opptjening oppnås etter 30 år i full stilling. Alderspensjonen levealderjusteres iht Hovedtariffavtalen. SkP yter i tillegg ektefellepensjon, barnpensjon og uførepensjon som beskrevet i Hovedtariffavtalen.

Virksomheten

Sandefjord kommunale Pensjonskasse ble opprettet i 1926 av Sandefjord kommune og skal yte pensjon til medlemmene og til deres etterlatte i henhold til Hovedtariffavtalen.

Kommunene Sandefjord, Stokke og Andebu slo seg sammen til en kommune med virkning 1.1.2017. Som en konsekvens av dette fusjonerte Sandefjord kommunale Pensjonskasse med de kommunale pensjonskassene i Stokke og Andebu. Pensjonskassen leier lokaler i gamle Stokke rådhus. Besøksadressen er Nygaards Alle 1, 3160 Stokke.

SkP har konsesjon fra Finanstilsynet og står under deres tilsyn. SkP er medlem av bransjeorganisasjonen Pensjonskasseforeningen samt KS Bedrift.

Årsberetning og årsregnskap er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Etiske retningslinjer

SkP ønsker å forvalte pensjonsmidlene i samsvar med FNs Global Compact, et avtaleverk for å praktisere etiske retningslinjer i forvaltningen.

Medlemsforetak

Følgende kommunale og tilknyttede virksomheter har sin tjenestepensjonsordning i SkP:

Sandefjord kommune
Sandefjord Bredbånd
Andebu Legesenter
Sandefjord kommunale Pensjonskasse

Sandefjord Distriktsrevisjon ble avviklet 31.12.2016. De aktive medlemmene ble ansatt i Vestfold Kommunerevisjon, mens pensjonsforpliktelsene for opparbeidede rettigheter, fratrådte og pensjonister ble i hht avviklingsavtalen Sandefjord kommune sitt ansvar.

Andebu kirkelige Fellesråd, Stokke kirkelige Fellesråd og ansatte omfattet av grensejusteringssaken Vear ble meldt ut av pensjonsordningen 31.12.2016. Dette var flytting av pensjonsavtaler i hht flytteforskriften og det økonomiske oppgjøret skjedde i 2017.

Premie knyttet til pensjonsforpliktelser for tidligere ansatte i Larvik og Sandefjord Alarmsentral (LSA) dekkes av Overføringsavtalens Sikringsfond.

STYRETS BERETNING

Ledelse og organisasjon

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet med eget styre. Styret er pensjonskassens øverste organ. Valgperioden for styret følger kommunevalgperioden. Styret for den fusjonerte pensjonskassen ble valgt høsten 2015, med en funksjonstid fram til 30.06.2017. Styret bestod i perioden 01.01. til 30.06.2017 av:

Medlem		Verv	Personlig varamedlem	
Erling Fredrik Sørhaug	(H)	Leder	Liv Margit Karto	(H)
Lars Viggo Holmen	(H)	Nestleder	Bjørn Orerød	(A)
Vidar Andersen	(FRP)	Styremedlem	Cathrine Andersen	(FRP)
Jahn Magnus Jahnsen	(H)	Styremedlem	Gry Heidi Kjos	(A)
Grethe Wiig Andersen		Styremedlem, uavhengig	Erland Buøen	
Liv Krossøy		Medlemsrepresentant	Vibeke Bredal	
Arne Antonsen		Medlemsrepresentant	Anne Merete Sørensen	

Kommunestyret foretok nytt valg av representanter til pensjonskassens styre i møte 20.06. 2017. Styret fikk følgende sammensetning etter dette valget:

Medlem		Verv	Personlig varamedlem	
Erling Fredrik Sørhaug	(H)	Leder	Liv Karto	(H)
Vidar Andersen	(FrP)	Nestleder	Cathrine Andersen	(FRP)
Grethe Østgård	(H)	Styremedlem	Lars Viggo Holmen	(H)
Bjørn Orerød	(A)	Styremedlem	Nina Brodahl	(MDG)
Grethe Wiig Andersen		Styremedlem, uavhengig	Erland Buøen	
Liv Krossøy		Medlemsrepresentant	Vibeke Bredal	
Arne Antonsen		Medlemsrepresentant	Anne Merete Sørensen	

Det ble i 2017 avholdt totalt 11 (2016: 10¹) styremøter og behandlet 97 (2016: 59) saker. I henhold til lovverket avholdt styret møte med revisor uten administrasjonen tilstede.

Administrasjon

Pensjonskassen hadde ved årets slutt fem ansatte, daglig leder, finanssjef samt tre saksbehandlere, tilsvarende 5,0 årsverk. Pensjonskassen har utkontraktert IT, regnskap, og pensjonsutbetaling til Sandefjord kommune. Gabler Pension Service AS er pensjonskassens aktuar. Mercer AS er pensjonskassens finansrådgiver og BDO AS er oppnevnt av kommunestyret som revisor for pensjonskassen.

Likestilling, arbeidsmiljø og ytre miljø

I administrasjonen er kvinneandelen 80 prosent. Pensjonskassens syv styremedlemmer blir valgt i hht finansforetaksloven hva gjelder representasjon av begge kjønn i styret. Fem av medlemmene blir valgt av Sandefjord kommunestyret hvorav en uten tilknytning til Sandefjord kommune, to nomineres og velges av pensjonskassens egne medlemmer. Styret har en kvinneandel på 43 prosent. Det er ikke iverksatt konkrete tiltak for å fremme likestilling.

Sykefraværet i SkP var i 2017 på 3,9 prosent (2016: 27 prosent). Det har ikke inntruffet noen yrkesskader i løpet av året og arbeidsmiljøet anses som godt. Virksomheten forurensrer ikke miljøet.

¹ Sammenligningstall for 2016 fra tidligere Sandefjord kommunale Pensjonskasse er vist i parentes.

Premier, medlems- og pensjonistbestand

Premier

De samlede premieinntektene var i 2017 på 226,4 mill (2016: 146,1 mill). Den ordinære pensjonspremien var 9,66 prosent (2016: 9,58 prosent) av pensjonsgrunnlaget og 2,0 prosent medlemmenes premie. Ordinær premie utgjorde totalt 161,6 mill (94,6 mill). Reguleringspremien skal dekke lønns- og G-regulering gjennom året og bidro i tillegg med 62,9 mill (51,0 mill).

Medlemsbestand

Medlemskap i pensjonskassen er obligatorisk for alle ansatte i foretakene, med unntak av undervisningspersonalet (i SPK) og sykepleierne (i KLP). Tabellen nedenfor er basert på aktuarens tall:

Antall medlemmer	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Aktive (betalende) medlemmer	4 306	2 962	2 915
Oppsatte rettigheter (fripoliser) over 3 år	1 465	1 057	998
Oppsatte rettigheter (fripoliser) mindre enn 3 år	6 923	5 283	5 015
Sum aktive og fratruddte	12 694	9 302	8 928

Oppsatte rettigheter under 3 år kommer ikke til utbetaling med mindre vedkommende fortsetter i annen stilling hos en arbeidsgiver som er tilknyttet Overføringsavtalen.

Pensjonistbestand

Totalt antall pensjonister ble redusert med 25 personer (2016: økte 67) gjennom 2017. I dette tallet er pensjonistbestanden fra tidligere Andebu og Stokke medregnet i antallet ved inngangen av året. Reduksjonen utgjør 1,0 prosent (+4,1 prosent) og er fordelt på etterlatte- og uførepensjonister.

Antall pensjonister	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Alderspensjonister	1 596	1 026	953
Etterlattepensjonister	205	140	136
Barnepensjoner	11	9	10
Uførepensjonister	562	403	402
Antall pensjonister totalt	2 374	1 578	1 501

AFP-pensjonister (arbeidsgivers kostnad)	140	130	140
--	-----	-----	-----

Totalt utbetalte pensjoner ble i 2017 146,2 mill (2016: 65,9 mill). Beløpet inneholder flytteoppgjør for Andebu og Stokke kirkelige Fellesråd og Vear med 54,0 mill.

Forsikringsteknisk oppgjør

Forsikringstekniske oppgjøret (FTO) beregnet av aktuaren viser at pensjonskassens totale pensjonsforpliktelse ved utgangen av året er 2 807 mill (1 906,7 mill) beregnet med den gjeldende tariffen. Årets pliktige avsetninger til premiereserve var 187,7 mill (97,3 mill). Pensjonskassen er fullt oppreservert.

Markedsutvikling

Etter at oljeprisen bunnet ut i juni på rundt 45 USD/fat, steg den frem til en sluttnotering for året på rundt 67 USD/fat, en oppgang på ca. 10 USD/fat fra inngangen på året.

I valutamarkedet var bildet mer sammensatt, siden den norske kronen styrket seg med ca. 5 prosent mot amerikanske dollar, samtidig som den svekket seg med over 8 prosent mot euro.

Aksjemarkedene gav meget positiv avkastning i 2017. Sterk og bred global underliggende vekst, fortsatt lave renter og fortsatt mangel på attraktive investeringsalternativer gjør at børsene fortsetter oppgangen.

De globale markedene (MSCI World) avsluttet året opp (+16,5 prosent) målt i lokal valuta og 18,0 prosent for en investor med sikring til norske kroner. Teknologiaksjer steg mest. Aksjer i fremvoksende økonomier utviklet seg sterkere enn tradisjonelle markeder.

STYRETS BERETNING

På Oslo Børs steg hovedindeksen (OSEBX) med 19,1 prosent. Oppgangen var bred, men store selskaper som DNB, Telenor og Norsk Hydro trakk spesielt opp. Mesteparten av oppgangen i det norske markedet kom i siste halvår.

De norske statsrentene er fortsatt på meget lave nivåer. Man så at investorenes krav til påslag for å kjøpe usikre norske rentepapirer fortsatte videre ned («spreadinggang») gjennom året. De korte og mellomlange rentene gikk ned i løpet av året, mens de lange rentene lå tilnærmet stabile.

Kapitalforvaltning

Aktivaallokering

Kundeporteføljen er investert i aksjefond, eiendomsfond og egne bygg, ulike rentebærende papirer samt utlån til egne medlemmer. Fordelingen på de ulike aktivaklassene var pr. 31.12 slik:

Aktivaallokering	2017	2016	2015
Norske aksjer	4,8 %	4,7 %	4,4 %
Utenlandske aksjer	17,2 %	15,7 %	15,4 %
Obligasjoner	53,3 %	52,4 %	49,7 %
Eiendom	12,7 %	10,5 %	10,6 %
Utlån	3,2 %	3,5 %	5,0 %
Bank / pengemarked	8,8 %	13,2 %	14,8 %
Kundeporteføljen totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Dette er nær styrets strategiske allokering og i tråd med Kapitalforvaltningsforskriften.

Avkastning

Tidsvektet avkastning for kundeporteføljen ble 7,1 prosent i 2017 (5,1 prosent), noe som er 1,5 prosent bedre enn de vektete referanseindeksene. Avkastningen for de ulike aktivaklassene fordeler seg slik:

Avkastning	2017	2016	2015
Norske aksjer	19,0 %	14,2 %	1,2 %
Utenlandske aksjer	17,1 %	8,8 %	3,5 %
Obligasjoner	2,9 %	3,3 %	1,0 %
Eiendom	15,3 %	10,0 %	9,4 %
Utlån	2,2 %	2,7 %	3,0 %
Bank / pengemarked	1,3 %	1,9 %	1,3 %
Totalavkastning	7,1 %	5,1 %	2,4 %

Finansiell risikostyring

Pensjonsutbetalingene finansieres gjennom innbetalt premie fra ansatte og arbeidsgiver samt gjennom den avkastningen som oppnås ved forvaltningen av midlene.

Størrelsen på de framtidige utbetalinger bestemmes blant annet av reallønnsvekst og inflasjon. Utfordringen i kapitalforvaltningen er derfor å oppnå en avkastning på midlene som på sikt blir minst like stor som økningen i neddiskonterte framtidige utbetalinger. Det er en klar sammenheng mellom den langsiktige avkastningen som oppnås og den risiko som tas. Historisk sett har aksjer gitt meravkastning sammenlignet med rentebærende verdipapirer, men avkastningen svinger mer og har således høyere risiko. Forutsetningen for å være investert i aksjemarkedet må derfor være tilstrekkelig bufferkapital til å møte slike svingninger.

Organisering og overvåking av risikostyringen

Pensjonskassen tilstreber å bygge opp økonomiske buffere til å tåle både et verdifall i obligasjonsporteføljen som følge av renteoppgang og et generelt kursfall i aksjemarkedene. Finanstilsynet kom i 2008 med nye stresstestbefalinger (stresstest I og II) som sist ble endret for 4. kvartal 2011.

Pensjonskassen vurderer disse stresstestene til å være dekkende for virksomheten og pensjonskassens plasseringer. Det redegjøres for egenkapitaldekning og buffersituasjon kvartalsvis. Lovpålagt uavhengig kontroll er implementert.

I risikostyringsarbeidet bruker pensjonskassen et elektronisk rapporteringsverktøy levert av Mercer som beregner avkastning og risiko for både delporteføljer og totalporteføljen.

Risiko

Pensjonskassen vurderer sin risikobærende evne ved hjelp av tre analyser og måltall, som utarbeides av uavhengig ekstern rådgiver og rapporteres til Styret kvartalsvis. De rapporteres også til Finanstilsynet iht lovpålagte frister.

Solvensmargin.

Solvensmargin kapitalen må lovmessig utgjøre minst 4 prosent av forsikringsfond med fradrag av 50 prosent av tilleggsavsetninger og med ytterligere enkelte mindre justeringer. Dekningsgraden uttrykker forholdet kapital/krav.

Stresstest I.

Stresstest I vurderer forpliktelsene til virkelig verdi og er en forenklet versjon av metodikken i Solvens II. Utnyttelsesgraden er definert som stresstesttap dividert med bufferkapital. Finanstilsynet har så langt vurdert at en utnyttelsesgrad høyere enn 200 prosent indikerer høy risiko som vil bli fulgt opp særskilt.

Stresstest II.

Stresstest II skal belyse pensjonskassens evne til å oppfylle gjeldende soliditets- og sikkerhetskrav gjennom en analyse av beregnede årlige tap innenfor 95 prosent konfidensintervall. Dette sees opp mot en nærmere definert bufferkapital. Finanstilsynet anser at en bufferkapitalutnyttelse over 150 prosent utgjør en betydelig risiko.

I tabellen under oppsummeres disse ulike indikatorene :

	31.12.2017	31.12.2016	Tilfredsstillende grenseverdi
Solvensmargindekkningsgrad	307 %	242 %	> 100 %
Stresstest I: Utnyttelsesgrad	73 %	93 %	< 200 %
Stresstest II: Utnyttelsesgrad	42 %	58 %	< 150 %

Pensjonskassen ble i oktober 2017 tilført 7,8 mill kroner i ny egenkapital fra Sandefjord kommune.

Årets resultater og resultatdisponering

Pensjonskassen oppnådde i 2017 et samlet resultat før disponering på 47,7 mill (41,0 mill), oppsummert i tabellen under:

Resultatelementer (mill)	2017	2016
Realisert renteresultat	33,5	9,4
Risikoresultat	0,0	26,7
Administrasjonsresultat	2,5	1,4
Rentegaranti premie	1,9	0,5
Ikke-teknisk regnskap og skatt	9,8	3,0
Sum resultatelementer	47,7	41,0

Disponeringen er vist i tabellen under :

Disponering (mill)	2017	2016
Tilført egenkapital - opptjent egenkapital	14,2	4,9
Tilført egenkapital - risikoutjevningfond	0,0	13,4
Tilført tilleggsavsetninger	0,0	9,4
Tilført premiefond	33,5	13,4
Totale disponeringer	47,7	41,0

Fremtidsutsikter

Styret er meget tilfreds med årets resultater. Det historisk lave rentenivået vil imidlertid gjøre det stadig vanskeligere å gi tilstrekkelig avkastning med akseptabel risiko. Risikoen overvåkes løpende og det vil eventuelt bli gjort tiltak for å holde den på ønsket nivå.

Sandefjord, 21. mars 2018

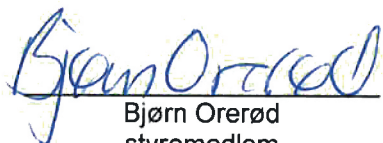
Vidar Andersen
nestleder

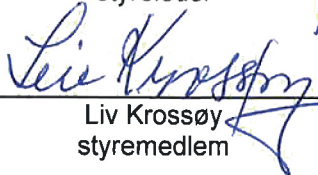
Erling Fredrik Sørhaug
styreleder

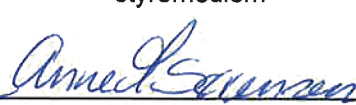
Grethe Østgård
styremedlem

Bjørn Orerød
styremedlem

Liv Krossøy
styremedlem

Anne Merete Sørensen
styremedlem

Grethe Wiig Andersen

Irene Ormestad

REGNSKAP - RESULTAT

TEKNISK REGNSKAP	Note	2017	2016
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto (årets premie)	2	226 511 841	146 154 596
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier		-94 308	-44 094
<i>Sum premieinntekt for egen regning</i>		226 417 533	146110502
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler	3,4	61 064 130	52129 543
2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom	12	5 513 825	0
2.4 Verdiendringer på investeringer			
2.4.1 Verdiendringer på verdipapirer	5	126 806 594	45 932 760
2.4.2 Verdiendring på investeringseiendom	12	19 000 000	0
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	6	19 335 003	11 441 888
<i>Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen</i>		231 719 553	109 504 190
5. Erstatninger (pensjoner)			
5.1 Utbetalte pensjoner	7	-92 314 837	-65 888 995
5.2 Endring i erstatningsavsetninger		0	0
5.3 Ovf. av premiereserve og tilleggsavsetn. til forsikringssselskap	25	-53 923 826	0
<i>Sum pensjoner</i>		-146 238 663	-65 888 995
6. Resultatførte endr. i forsikr.forpliktelsler - kontraktsfastsatte forpliktelsler			
6.1 Endring i premiereserve	8	-187 700 689	-97 319 110
6.1.1 Endring i premiereserven - flyttinger til annen ordning	8,25	45 363 408	
6.1.2 Avsetning til administrasjonsreserven	8	-4 244 191	
6.1.3 Endring i administrasjonsreserven - flytting	25	723 568	
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	9,10	0	-9 389 781
6.2.1 Endring i tilleggsavsetninger (fra), flyttinger	9,25	7 186 520	
6.3 Endringer i kursreguleringsfond	9,21	-126 806 594	-45 932 760
6.4 Endring i premiefond (pliktig rente)	9,10	-538 017	-877 580
6.4.1 Endringer i premiefondet, (fra) flyttinger	9,10,25	650 330	
<i>Sum resultatførte endr. i forsikr.forpl. / . - kontraktsfastsatte forpliktelsler</i>		-265 365 665	-153 519 230
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet (til TA og/eller PF)	10	-33 461 159	0
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (til RUF og/eller PF)		0	-13 350 266
<i>Sum midler tilordnet forsikringskontraktene</i>		-33 461 159	-13 350 266
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader		-1 055 034	-528 199
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	11	-7 523 893	-6 997 273
<i>Sum forsikringsrelaterte driftskostnader</i>		-8 578 927	-7 525 471
11 Resultat av teknisk regnskap		4 492 671	15 330 729
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12 Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler		87 336	70 933
12.4 Verdiendringer på investeringer	14	-2 026 654	2 897 275
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		11 662 915	0
<i>Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen</i>		9 723 596	2 968 208
15 Resultat av ikke-teknisk regnskap		9 723 596	2 968 208
16 Resultat før skattekostnader		14 216 268	18 298 937
17 Skattekostnader	13	0	0
20 TOTALRESULTAT		14 216 268	18 298 937
Årets resultat er disponert slik:			
Til/fra risikoutjevningssfond		0	-13 350 266
Til/fra egenkapital		-14 216 268	-4 948 671
		-14 216 268	-18 298 937

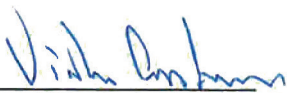
REGNSKAP - BALANSE

EIENDELER

	Note	2017	2016
2 Eiendeler i selskapsporteføljen			
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi, aksjer og andeler	14	279 418 980	124 509 323
3.2 Andre fordringer	15	18 233 749	4 941 619
3.3 Overfinansiert pensjonsforpliktelse	22	1 288 523	0
4.2 Kasse, bank	16	2 843 081	10 682 312
<i>Sum eiendeler i selskapsporteføljen</i>		301 784 333	140 133 254
6 Eiendeler i kundeporteføljene			
6.1 Investeringseiendommer	12	97 500 000	0
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3 1 Investeringer som holdes til forfall	17	215 239 012	158 473 375
6.3 2 Utlån	18	107 071 529	78 456 504
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4 1 Aksjer og andeler	19,20	1 064 921 617	686 087 163
6.4 2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	19,20	1 815 860 325	1 179 437 906
6.4 5 Andre finansielle eiendeler	16,20	52 703 049	119 896 647
<i>Sum investeringer i kollektivporteføljen</i>		3 353 295 532	2 222 351 595
SUM EIENDELER		3 655 079 865	2 362 484 849

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

10 Innskutt egenkapital	Egen oppstill.	185 157 557	108 108 212
11 Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningsfond	Egen oppstill.	51 117 520	31 008 434
11.2 Annen opptjent egenkapital	Egen oppstill.	76 883 284	19 217 381
<i>Sum opptjent egenkapital</i>		128 000 804	50 225 816
13 Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve	8	2 807 198 791	1 906 715 400
13.2 Tilleggsavsetninger	9	146 917 568	103 612 242
13.3 Kursreguleringsfond	9,21	349 029 576	144 833 332
13.4 Premiefond	9	35 634 088	23 759 296
<i>Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser</i>		3 338 780 023	2 178 920 270
15 Avsetninger for forpliktelser			
15.1 Pensjonsforpliktelser	22	0	534 580
15.2 Forpliktelser ved skatt	13	9 501	0
<i>Sum avsetninger for forpliktelser</i>		9 501	534 580
16 Forpliktelser - andre forpliktelser	24	3 131 981	24 695 972
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		3 655 079 865	2 362 484 849

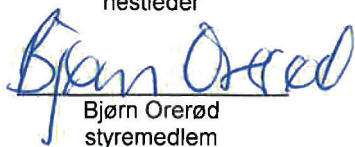
Vidar Andersen
nestleder

Erling Fredrik Sørnhaug
styreleder

Grethe Østgård
styremedlem

Bjørn Orerød
styremedlem

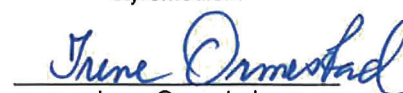
Liv Krossøy
styremedlem

Anne Merete Sørensen
styremedlem

Grethe Wiig Andersen
styremedlem

Irene Ormestad
daglig leder

REGNSKAP - KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Oppstilling over egenkapitalen pr. 31.12.2017

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Risiko-utjevn.fond	Sum selskapskapital
Inngående balanse 01.01. Sandefjord	108 108 212	19 217 381	31 008 434	158 334 027
Inngående balanse 01.01. Andebu	20 770 044	7 300 018	10 660 409	38 730 471
Inngående balanse 01.01. Stokke	48 479 301	42 448 751	9 448 678	100 376 730
Inngående balanse 01.01. fusjonert p.k.	177 357 557	68 966 151	51 117 520	297 441 228
Innskutt egenkapital gjennom året	7 800 000			7 800 000
Flytteoppgjør		-123 388		-123 388
Endring gjennom året		-6 175 746		-6 175 746
Årets disponering av resultatet		14 216 268		14 216 268
Sum utgående balanse 31.12.	185 157 557	76 883 284	51 117 520	313 158 361

Kontantstrømsoppstilling

	2017	2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter:		
Innbetalte premier	141 241 952	108 083 406
Utbetalte pensjoner inkl. utbet. ihht . overf. avt.	-157 760 729	-73 123 749
Innbetalinger - ihht. overføringsavtalen	113 731 49	7 234 754
Utbetaling til leverandører av varer og tjenester	-7 123 167	-4 664 460
Utgifter til ansatte, styret, arb.giveravg. mm.	-2 230 851	-2 692 401
Endr. vedr. skyldig AGA, FP mv. - lønn og pensjon	-2 813 317	785
Betalt skatt	-63 040	0
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	-17 376 003	34 838 334
Kontantstrømmer fra finansielle eiendeler:		
Netto inn/utbet. anleggsobligasjoner	92 000 000	26 000 000
Netto inn-/utbetaling av lån(+= innb ., - er utbet.)	13 619 144	25 138 440
Netto inn-/utbet. v/salg/kjøp av aksjer og andeler	-145 163 730	-36 949 897
Netto inn-/utbet. v/salg/kjøp av obligasjoner	-159 669 728	-19 636 600
Netto driftsinntekt eiendom	5 513 825	0
Innbetaling av renter og utbytte	58 705 438	50 398 142
Netto likviditetsendring fra finansiering	-134 995 051	44 950 084
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Innbetaling av egenkapitalinnskudd	7 800 000	6 000 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	7 800 000	6 000 000
Beholdning kasse, bank pr 01.01.	130 578 959	85 788 418
Tilført fra Stokke kommunale Pensjonskasse ved fusjon	45 518 075	
Tilført fra Andebu kommunale Pensjonskasse ved fusjon	24 020 151	
Sum fusjonert kontantbeholdning 01.01. - fusjonert kasse	200 117 185	
Netto endring i kasse, bank	-144 571 054	44 790 541
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lign. pr 31.12.	55 546 131	130 578 959
<i>Herav kundeportefølje pkt.6.4.5</i>	<i>52 703 049</i>	<i>119 896 647</i>
<i>Herav selskapsportefølje pkt. 4.2</i>	<i>2 843 082</i>	<i>10 682 312</i>

Noter til årsregnskapet 2017

1 Regnskapsprinsipper.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20. desember 2011 samt Lov om årsregnskap m.v. av 17. juli 1998, IFRS 7 og IFRS 40 samt IAS 19 og 39. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

Pensjonskassen har benyttet utvidet adgang til å fravike IFRS iht årsregnskapsforskrift for forsikringsselskaper §3-1. For regnskapsposter som ikke er særskilt regulert i årsregnskapsforskriftens kapittel 3 anvendes det bestemmelsene for innregning og måling i Regnskapslovens kapittel 4 og 5.

For innregning av driftsmidler og skatter anvendes Regnskapsloven kapittel 5 og tilhørende god regnskapsskikk (GRS).

Fusjon 01.01.2017

Andebu kommunale Pensjonskasse (org. nr. 968 696 041), Stokke kommunale Pensjonskasse (org. nr. 981 161 254) og Sandefjord kommunale Pensjonskasse (org. nr. 940 017 211) fusjonerte med virkning fra 01.01.2017. Andebu og Stokke var overdragende pensjonskasser, mens Sandefjord var overtakende pensjonskasse. Forvaltningskapitalen var på fusjonstidspunktet 314,5 mill i Andebu, 743,8 mill i Stokke og 2 362 mill i Sandefjord. Egenkapitalsammensetningen er det redegjort for i egen oppstilling til årsregnskapet.

Fusjonen er regnskapsført etter reglene for selskapskontinuitet. Bakgrunnen for fusjonen var sammenslåing av kommunene Andebu, Stokke og Sandefjord til en kommune. Den nye kommunen tok navnet Sandefjord kommune og fellesnemnda for sammenslåingen fant det hensiktsmessig at pensjonsforpliktelsene ble administrert i egen pensjonskasse. Regnskapsføringen skjer etter kontinuitetsmetoden.

Selskaps-og kollektivportefølje

Pensjonskassen har allokert hver eiendel til sin spesifikke portefølje og forvalter de to porteføljene separat.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter innenfor virkeområdet til IAS 39 klassifiseres i følgende kategorier: Virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, holdt til forfall, utlån og fordringer, tilgjengelig for salg og andre forpliktelser.

Finansielle Instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Finansielle instrumenter som holdes med formål om å selge eller kjøpe tilbake på kort sikt, finansielle instrumenter som inngår i en portefølje og hvor det beviselig er spor av kortsiktig gevinstrealisering, er klassifisert som holdt for handelsformål. Disse instrumentene inngår i kategorien finansielle instrumenter regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, sammen med finansielle instrumenter som kvalifiserer for, og er utpekt som, instrumenter regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Aksjefond og obligasjoner/-fond er tilordnet anskaffelseskost etter FIFO prinsippet.

IAS 39.9b åpner for regnskapsføring av en finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet dersom den finansielle eiendel når den førstegangsinregnes, øremerkes av foretaket til virkelig verdi over resultatet.

Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat i samsvar med virkelig verdi opsjonen dersom det ved innregning ikke er besluttet noe annet. IAS 39.9b angir vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen. Det sentrale grunnlaget for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipp. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjonen internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med kravene i kapitalforvaltningsforskriften. Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapporteringen til styret og daglig leder skjer til virkelig verdi.

Investerings eiendommer

Etter fusjonen eier pensjonskassen tidligere Stokke rådhus og en hytte på Høk, Dagalifjell. Eiendommene regnskapsføres til virkelig verdi som tilsvarer antatt markedsverdi. Investerings eiendommene verdivurderes av uavhengig takstmann. Siste verdivurdering av rådhuset fant sted i desember 2017. Verdien på rådhuset er satt til 95 mill og hytta til 2,5 mill.

Investeringer holdt til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato der pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer holdt til forfall.

Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer, som ikke er notert i et aktivt marked, er klassifisert som utlån og fordringer.

Tilgjengelig for salg

Alle andre finansielle eiendeler er klassifisert som tilgjengelig for salg. Pensjonskassen har ingen slike eiendeler .

Andre forpliktelser

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien holdt for handelsformål og som ikke er utpekt som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet er klassifisert som andre forpliktelser.

Prinsipper for regnskapsføring

Investeringer holdt til forfall, lån og fordringer, og andre forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost. Finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg og holdt for handelsformål er regnskapsført til virkelig verdi, som observert i markedet på balansedagen, uten fradrag for kostnader knyttet til salg.

Endringer i virkelig verdi på finansielle instrumenter klassifisert som holdt for handelsformål eller som utpekt som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet, resultatføres og presenteres under netto inntekter fra investeringer.

Nedskrivninger av finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost nedskrives når det ut fra objektive bevis er sannsynlig at instrumentets kontantstrømmer er blitt påvirket i negativ retning av en eller flere begivenheter som har inntrådt etter førstegangs regnskapsføring av instrumentet. Nedskrivningsbeløpet resultatføres. Dersom årsaken til nedskrivningen i en senere periode bortfaller, og bortfallet kan knyttes objektivt til en hendelse som skjer etter at verdifallet er innregnet, reverseres den tidligere nedskrivningen. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da nedskrivningen blir reversert. Reversering av tidligere nedskrivning presenteres som inntekt.

Pensjonsforpliktelse egne ansatte

Pensjonskassens ansatte omfattes av pensjonskassens kollektive pensjonsordning på lik linje med andre medlemmer . Pensjonsordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen innen KS-området.

Forsikringsmessige forhold og- avsetninger

Biometrisk tariff

Pensjonskassen legger dødelighetstariff K2013 og uføretariff utarbeidet av KLP i 2010 til grunn for sine forsikringstekniske avsetninger.

Avsetninger til premiereserve

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar.

Erstatningsreserven

Dette er karensavsetninger for uførisiko, samt avsetninger som reflekterer forpliktelser som har inntruffet, men ennå ikke er oppgjort (mottatt premie for). Det følger av god regnskapsskikk at disse forpliktelsene regnskapsføres. Erstatningsreserven beregnes av aktuar basert på kontoføringsfiler fra pensjonskassens pensjonssystem.

Administrasjonsreserve

Administrasjonsreservene fra de tre pensjonskassene utgjorde 2,24 prosent av netto premiereserve på fusjonstidspunktet. Administrasjonsreserven opprettholdes som 2,24 prosent av netto premiereserve.

Risikoutjevningfond (RUF)

Risikoutjevningfondet skal brukes til å dekke evt underskudd på forsikringsvirksomheten. Risikoutjevningfondet behandles regnskapsmessig som en del av egenkapitalen.

Skatt

Pensjonskasser skattelegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikringsselskaper. Pensjonskassens finansieringsmodell innebærer at utsatt skattefordel ikke oppfyller kravet til balanseføring etter god regnskapsskikk. Pensjonskassen ilegges 0,3 prosent formuesskatt av ligningsmessig nettoformue .

Sammenlignbare tall

Alle tall er presentert i norske kroner og viser sammenligning med 2016 for tidligere Sandefjord kommunale Pensjonskasse før fusjonen med Andebu og Stokke kommunale Pensjonskasser. Sandefjord kommunale Pensjonskasse var i fusjonsprosessen overtakende pensjonskasse, men Andebu og Stokke var overdragende pensjonskasser.

Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

IFRS 13 Måling av virkelig verdi har som mål å styrke konsistensen og redusere kompleksiteten ved å gi en klar definisjon av virkelig verdi, og er en felles kilde for kravene til måling av virkelig verdi og noteopplysninger til bruk for alle standarder der virkelig verdi er anvendt . Standarden øker ikke bruken av virkelig verdi, men gir veiledning i hvordan den skal fastsettes når virkelig verdi kreves eller tillates av andre standarder.

2 Premieinntekter.

Antall premiebetalende medlemmer (aktive) pr 31.12.2017 er 4 306 personer (2016: 2 962). Disse er ansatt hos Sandefjord kommune, Sandefjord Breddband, Andebu Legesenter og Sandefjord kommunale Pensjonskasse. Sandefjord kommune betaler også premier for foretak som er nedlagt eller avviklet, men hvor det gjenstår pensjonsrettigheter. Dette gjelder Sandefjord Distriktsrevisjon.

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsen i pensjonsordningen for det påfølgende året etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar og etter innhentet uttalelse fra kommunen. Premiesatsen består av delsatser for ordinær årspremie, administrasjonstillegg og ikke-forsikringsbare ytelser. Arbeidsgivers premie var i 2017 på 9,66 prosent mens medlemspremien var 2,0 prosent.

I tillegg betaler arbeidsgiver reguleringspremie (som dekker oppreguleringen pga lønns- og G-vekst gjennom året) og rentegarantipremie (som dekker kostnaden knyttet til risikoen ved ikke å møte garantert rente). Premiene blir endelig beregnet og oppgjort i det forsikringstekniske oppgjøret (FTO).

NOTER

	2017		2016	
	Prosent	Kroner	Prosent	Kroner
Premieinntekter				
Premie fra arbeidsgivere	9,66%	134 971 338	9,08%	76 740 914
Premie fra medlemmer	2,00%	26 672 427	2,00%	17 866 382
Reguleringspremie		62 918 076		51 015 000
Rentegarantipremie		1 950 000		532 300
Avgitt gjenforsikringspremie		-94 308		-44 094
Netto premieinntekter	11,66%	226 417 533	11,08%	146 110 502

3 Renteinntekter.

Renteinntekter	2017	2016
Bank	843 558	1 018 232
Norske obligasjoner, sertifikater og rentefond	33 138 351	31 834 516
Internasjonale obligasjoner	0	340 109
Obligasjoner i Hold-til-forfall-porteføljen (HTF)	12 068 091	5 644 646
Utbytte fra eiendomsfond	12 616 209	10 889 097
Pantelån	2 397 921	2 402 944
Sum	61 064 130	52 129 543

4 Kapitalavkastning for kollektivporteføljen og selskapsporteføljen.

Kollektivporteføljen	2017	2016	2015	2014	2013
Bokført avkastning(%)	3,2	3,2	3,3	4,9	4,8
Verdijustert avkastning (%)	7,1	5,1	2,4	5,6	8,4

Avkastningen er beregnet etter Dietz' metode.

Selskapsporteføljen	2017	2016
Verdijustert avkastning(%)	1,5	2,3

5 Verdiendringer på investeringer.

Urealisert verdiendr inger - gevinst/ (tap)	2017	2016
Norske sertifikater, obligasjoner og rentefond	8 123 095	1 830 350
Internasjonale obligasjoner	0	388 523
Aksjefond	102 073 071	32 692 000
Eiendomsfond	16 610 429	11 021 886
Netto urealisert gevinst/ (tap)	126 806 594	45 932 760

6 Realisert gevinst og tap på investeringer.

Realisert gevinst/(tap)	2017	2016
Amortisering - HTF - Obligasjoner	-1 501 145	-779 964
Norske sertifikater, obligasjoner og rentefond	6 308 357	2 161 740
Internasjonale obligasjoner	0	4 550
Aksjefond	14 527 791	10 055 562
Netto realisert verdipapirresultat	19 335 003	11 441 888

7 Pensjoner.

SkP leverer offentlig tjenestepensjon i samsvar med Hovedtariffavtalen. Det er fire pensjonstyper:

Alderspensjon: SkP yter en alderspensjon på 66 prosent av lønn inntil 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp (G) ved full opptjening.

Full opptjening oppnås etter 30 år i full stilling. Alderspensjon levealderjusteres.

Uførepensjon: Nettoytelse i tillegg til uføretrygd/arbeidsavklaringspenger fra Folketrygden. Det gis også i noen tilfeller uførepensjon selv om personen ikke får noen utbetaling fra Folketrygden. Slike ytelser innvilges av styret i pensjonskassen.

Ektefellepensjon: Ytelse til gjenlevende ektefelle.

Barnepensjon: Ytelse til mindreårige barn.

NOTER

Basert på tallene i forsikringsteknisk oppgjør 31.12.2017 er bestandssammensetningen slik:

Antall pensjonister	31.12.2017	31.12.2016
Alderspensionister	1 596	1 026
Uførepensionister	562	403
Ektefellepensionister	205	140
Barnepensjoner	11	9
Antall pensjonister totalt	2 374	1578
AFP - pensjonister kommunens forpliktelse	140	130
Totalt antall pensjonister inkl. AFP-pensjonister	2 514	1 708

Utbetalinger pr pensjonstype	2017	2016
Alderspensjon	69 045 159	48 946 842
Uførepensjon	19 201 167	14 182 677
Ektefellepensjon	7 995 039	4 784 025
Barnepensjon	446 679	457 483
Refusjon til andre kasser	6 999 943	4 752 722
Refusjon fra andre kasser/ NAV	-11 373 149	-7 234 754
Netto utbetalte pensjoner	92 314 837	65 888 995

8 Premiereserve og erstatningsavsetninger.

Premiereserven skal dekke fremtidige pensjonsforpliktelser. SkP har en dekningsgrad på 100 prosent. Durasjonen på totale forsikringsforpliktelser er beregnet av aktuar til 15,14 år. Den gjennomsnittlige diskonteringsrenten er 2,78 prosent.

Premiereserve	2017	2016
Netto premiereserve 01.01 - Sandefjord	1 820 743 047	1 723 423 937
Netto premiereserve 01.01 - Andebu	222 607 838	
Netto premiereserve 01.01 - Stokke	509 910 194	
Netto premiereserve 01.01 - fusjonert pensj.k	2 553 261 079	
Flytting - overført premiereserve	-45 363 408	
Årets pliktig avsetning til premiereserve	187 700 689	97 319 110
Netto premiereserve 31.12	2 695 598 360	1 820 743 047
Administrasjonsreserve 01.01. - Sandefjord	44 972 353	44 972 353
Administrasjonsreserve 01.01. - Andebu	3 518 418	
Administrasjonsreserve 01.01. - Stokke	8 370 008	
Administrasjonsreserve 01.01. - fusjonert pensj. k.	56 860 779	
Flytting - overført administrasjonsreserve	-723 568	
Årets avsetning til adm.reserven	4 244 191	0
Administrasjonsreserve 31.12.	60 381 402	44 972 353
Erstatningsreserve 01.01. - Sandefjord	41 000 000	41 000 000
Erstatningsreserve 01.01. - Andebu	3 316 536	
Erstatningsreserve 01.01. - Stokke	6 902 493	
Erstatningsreserve 01.01. - fusjonert pensj.k.	51 219 029	
Årets avsetning	0	0
Erstatningsreserve 31.12	51 219 029	41 000 000
Brutto premiereserve 31.12	2 807 198 791	1 906 715 400

Følsomhetsanalyse

Ved en permanent reduksjon i dødelighet på 10 prosent med dagens bestand vil premiereserven øke med med 61 mill kr. Ved en permanent økning på 20 prosent i uførehypighet vil premiereserven øke med 0,4 prosent, noe som utgjør 7 mill kr. Effekten av en umiddelbar 25 prosent økning i uførehypigheten vil med dagens bestand innebære en belastning på 8,5 mill på årets risikoresultat.

NOTER

9 Spesifikasjon av andre fondsavsetninger

Kursreguleringsfond	2017	2016
Kursreguleringsfond 01.01. - Sandefjord	144 833 332	98 900 572
Kursreguleringsfond 01.01. - Andebu	17 321 559	
Kursreguleringsfond 01.01. - Stokke	60 068 091	
Kursreguleringsfond 01.01. - fusjonert pensj.kasse	222 222 982	
Årets endring	126 806 594	45 932 760
Kursreguleringsfond 31.12.	349 029 576	144 833 332
Tilleggsavsetninger	2017	2016
Tilleggsavsetninger 01.01. - Sandefjord	103 612 242	94 222 461
Tilleggsavsetninger 01.01.- fra Andebu	10 631 650	
Tilleggsavsetninger 01-01.- fra Stokke	39 860 197	
Tilleggsavsetninger 01.01.- fusjonert pensj.kasse	154 104 088	
Flytting av foretak	-7 186 521	
Årets avsetning	0	9 389 781
Tilleggsavsetninger 31.12.	146 917 568	103 612 242
Premiefond	2017	2016
Premiefond pr. 01.01 - Sandefjord	23 759 296	78 226 558
Premiefond pr .01.01. -Andebu	17 785 482	
Premiefond pr .01.01. -Stokke	11 272 452	
Premiefond pr .01.01. - fusjonert pensjonskasse	52 817 230	
Flytting av foretak	-650 330	
Anvendt premiefond til premiebetaling	-50 531 988	-76 884 175
Pliktige renter tilført premiefondet	538 017	877 580
Tilbakeført premie ved etterberegning	0	8 189 066
Tilført gjennom årets resultatdisposisjoner	33 461 159	13 350 266
Premiefond pr. 31.12.	35 634 088	23 759 296

10 Resultatanalyse med disponering.

- tall i 1000 kr

Resultatkomponenter	2017	2016
Netto inntekter fra invest. i kollektivporteføljen	231 136	109 504
-Pliktig avsetning til premiereserven	-70 914	-53 304
-Garantert (pliktig rente til remiefondet	-538	-878
=Renteresultat	159 684	55 323
-/+ til/fra kursreguleringsfond	-126 223	-45 933
=Realisert renteresultat	33 461	9 390
+Risikoresultat	0	26 701
=Kunderesultat	33 461	36 090
Administrasjonsresultatet		
Innbetalt premie for administrasjon	8 647	9 983
Frigjort v/utbetalinger	2 474	-1 010
Faktiske kostnader i kollektiv	-8 671	-7 525
=Administrasjonsresultat	2 450	1 448
Resultat av ikke-teknisk regnskap og skatt	9 816	2 968
Rentegaranti premien	1 950	532
Sum andre resultatelementer - til egenkapitalen	14 216	4 949
Totale resultatelementer	47 677	41 039
Til egenkapital - Opptjent egenkapital	-14 216	-4 949
Til egenkapital - Risikoutjevningfond	0	-13 350
Til tilleggsavsetninger	0	-9 390
Til premiefond	-33 461	-13 350
Disponeringer	-47 677	-41 039

NOTER

11 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

Lønn og sosiale kostnader	2017	2016
Lønn og feriepenger	3 402 542	1 484 721
Sosiale kostnader inkludert pensjonskostnader *)	-1 853 258	571 262
	1 549 284	2 055 983
Styrekostnader	2017	2016
Godtgjørelse, inkl. arb.giveravgift til styret	364 904	165 104
Godtgjørelse til interimstyret for fusjonen	0	116 253
Andre kostn. (kurs, konferanser, bevertning)	118 376	88 524
	483 280	369 881
Administrasjonskostnader	2017	2016
Lisenser og programvare	1 356 103	979 483
Husleie	639 484	91 155
Aktuar - og beregningstjenester	809 422	517 818
Revisjonshonorar, ordinær revisjon	244 750	114 500
Revisjonshonorar, andre attestasjonstjenester	224 747	59 994
Kjøpte tjenester fra kommunen (regnskap, lønn, IT)	853 826	1 177 104
Andre kjøpte tjenester (honorarer)	442 861	146 700
Andre adm. kostn	569 116	279 330
Kostnader ifm sammenslåing	351 019	1 205 326
	5 491 328	4 571 409
Sum forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	7 523 893	6 997 273

Av det totale revisjonshonoraret i 2017 gjelder kr. 145 421 honorar for Stokke kommunale Pensjonskasse som ble innfusjonert i Sandefjord kommunale Pensjonskasse pr. 01.01.2017.

*) Pensjonsmidlene ble vurdert til 2,9 mill høyere enn forpliktelsen ved utgangen av 2017, og dette kommer til fradrag i de sosiale kostandene.

Overfinansiering av pensjonsforpliktelsen er ført på aktivsiden i balansen.

Leieavtaler:

Pensjonskassen har avtale med Sandefjord kommune om leie av kontorlokaler i tidligere Stokke rådhus.

Lønn og lån til ledelse og styre	Rolle	Lønn	Styre	Lån
Erling F. Sørhaug	Styrets leder		76 028	
Vidar Andersen	Styrets nestleder		38 241	
Grethe Østgård	Styremedlem fra 01.07.2017		18 050	
Bjørn Orerød	Styremedlem fra 01.07.2017		20 474	
Liv Krossøy	Styremedlem		38 272	
Arne Antonsen	Styremedlem		39 453	534 340
Grethe Wiig Andersen	Styremedlem		39 453	
Vibeke Bredal	Vararepresentant		2 393	
Nina Brodahl	Vararepresentant		1 212	
Anne Merete Sørensen	Vararepresentant		1 212	
Styremedlemmer 01.01. - 30.06.2017				
Lars Viggo Holmen	Nestleder til 30.06 .2017		20 191	
Jahn Magnus Jahnsen	Styremedlem til 30.06.2017		18 979	
Sum styrehonorar 2017			313 960	
Irene Ormestad	Daglig leder	910 000		

Lån til pensjonskassens ansatte og medlemsvalgte styremedlemmer gis på ordinære medlemsvilkår.

NOTER

12 Investeringseiendommer

Pensjonskassen eier tidligere Stokke rådhus og en hytte på Høk på Dagalifjell. Rådhuset leies ut til kommunen og hytta til ansatte i kommunen. Gjennom leiekontrakten er det Sandefjord kommune som har ansvaret for vedlikehold og løpende kostnader knyttet til rådhuset.

Leieinntekter	2017	2016
Netto leieinntekter Stokke rådhus,	5 537 535	0
Verdiregulering Stokke rådhus	19 000 000	0
Netto leieinntekter hytta på Høk	-23 709	0
	24 513 825	0
Balanseført verdi - Stokke rådhus	2017	2016
Kostpris	43 051 548	0
Verdiregulering	51 948 452	0
	95 000 000	0
Balanseført verdi - Hytta på Høk	2017	2016
Kostpris	1 800 000	0
Verdiregulering	700 000	0
	2 500 000	0

13 Skatt.

Skattegrunnlaget	2017	2016
Resultat før skattekostnad	14 216 267	18 298 937
Regnsk.m. gevinst ved salg aksjer, skattefri etter FM	0	0
Inntekt fra deltakerlignede selskaper *)	9 816 582	6 581 648
Regnsk.m. tap ved salg aksjer, ikke fradr. etter FM	0	0
Andre permanente forskjeller	-2 705	91 316
Endring midlertidige forskjeller	-121 201 232	-48 065 009
Fremført underskudd til senere år(!+)/ brukt av fremførtbart	0	0
Skattegrunnlag	-97 171 088	-23 093 108
Oversikt over midlertidige forskjeller	2017	2016
Obligasjoner, aksjer mv. utenfor fritaksmetoden	347 215 212	228 705 364 ¹⁾
Pensjonforpliktelser	1 288 523	-1 669 472 ¹⁾
Andre forpliktelser	0	266 611 ¹⁾
Netto midlertidige forskjeller pr . 31.12.	348 503 735	227 302 503
Fremførbart underskudd	-413 474 174	-316 303 086 ¹⁾
Grunnlag utsatt skatt (skattefordel)	-64 970 439	-89 000 583
Utsatt skatt (skattefordel**)	-16 242 610	-22 250 146

*) Inntekten for 2016 og 2017 på fire deltakeroppgaver er basert på estimat. Det er tatt utgangspunkt i 2016 resultat. Endelig skattemessig resultat foreligger når deltakeroppgavene mottas.

***) Det er usikkerhet om selskapet kommer i skatteposisjon i uoverskuelig fremtid. På bakgrunn av dette er utsatt skattefordel ikke oppført som en eiendel i balansen. Skatt på alminnelig inntekt for finansskattepliktige virksomheter er 25 prosent i 2017 og videreføres på samme nivå i 2018.

¹⁾ Tallene for 2016 er omarbeidet til å inkludere Andebu og Stokke kommunale Pensjonskasser. De to kassen ble fusjonert med Sandefjord kommunale Pensjonskasse med virkning 01.01.2017.

Formuesskatt fremkommer slik:	2017	2016
Sum bruttoformue/ligningsverdi *)	3 414 102 961	2 277 371 046
Sum skattemessig/gjeld	-3 578 187 082	-2 342 732 888
Netto ligningsformue	-164 084 121	-65 361 842
Skattesats for formuesskatt for gjensidige livselskaper	0,3%	0,3%
Formuesskatt av netto ligningsformue	0	0

*) Formue på andeler i KS er for to investeringer estimert, basert på 2016 tall med tillegg på evt. innskudd foretatt i 2017. Endelig formue vil foreligge før selskapets selvangivelse blir levert.

Skattekostnad	2017	2016
Betalbar skatt av årets resultat	0	0
Endring i utsatt skatt/skattefordel	0	0
Formuesskatt på årets formue	0	0
Skattekostnad	0	0

Det er ikke beregnet utsatt skatt på risikoutjevningfondet (ligger som permanent forskjell).

NOTER

14 Aksjer og andeler i selskapsporteføljen.

Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi (nivå kategorisert) :

	2017	2016
Nordea Likviditet Pluss (nivå 1) - kostpris	0	120 804 842
Danske Norsk Likviditet (nivå 1) - kostpris	277 741 153	0
Urealisert verdiregulering	1 677 827	3 704 481
Markedsverdi - fin. eiendeler i selskap	279 418 980	124 509 323
Endringen i urealiserte gevinster/tap gjennom året	-2 026 654	2 897 275

15 Andre fordringer.

Andre fordringer består hovedsakelig av premiefordringer (11,9 mill) og påløpte, ikke utbetalte finansinntekter (6,6 mill) .

16 Andre eiendeler.

Disse postene består av bankinnskudd .

17 Investeringer som holdes til forfall.

Hold-til-forfall-porteføljen består av obligasjoner som holdes til forfall og som vurderes til amortisert kost. Bokført avkastning i porteføljen var 3,8 prosent (2016: 3,6 prosent) og gjennomsnittlig durasjon er 1,4 år (2016: 0,85 år).

Obligasjon ISIN	Utsteder	Kostpris	Balansført verdi
N00010592280	DNB NOR Boligkreditt	5 894 000	5 655 458
N00010664402	DNB Boligkreditt	2 966 400	2 989 088
N00010592835	DNB NOR Bank	5 380 500	5 163 558
N00010566524	DNB Nor Boligkreditt	2 959 800	2 981 594
N00010685704	Eika Boligkreditt	6 000 000	6 000 000
N00010686660	Entra	2 998 200	2 998 323
N00010678766	Gjensidige Bank Boligkreditt	6 764 800	6 842 031
N00010580723	Glitre Energi	15 385 000	15 018 203
N00010486772	Hafslund	5 500 000	5 074 091
N00010636152	Hafslund	4 116 400	4 058 024
N00010598469	KFW	5 980 800	5 990 779
N00010641723	Lyse	5 356 000	5 190 902
N00010674922	Norges Statsbaner	6 916 000	6 980 177
N00010709678	Nortura	5 000 000	5 000 000
N00010536626	Rygge Våler Sparebank	3 000 000	3 000 000
N00010649940	Sandnes Sparebank	5 445 000	5 250 180
N00010667843	Schibsted	5 950 200	5 971 109
N00010635600	Sparebank 1 SR-Bank	14 051 800	14 000 486
N00010622137	Sparebank1 Boligkreditt	6 703 800	6 402 860
N00010441454	Sparebank1 Boligkreditt	5 419 000	5 030 081
N00010588288	Sparebank! SMN	5 205 000	5 077 431
N00010675556	Sparebanken Vest	22 967 800	22 994 792
N00010607237	Sparebanken Vest Boligkreditt	9 297 000	9 114 854
N00010685407	Sparebanken Øst	12 981 800	12 996 599
N00010700263	Sparebanken Øst	5 988 000	5 991 554
N00010649262	Sparebanken1 SMN	11 744 700	11 105 142
N00010561103	Terra Boligkreditt	1 011 400	1 005 315
N00010605587	Terra Boligkreditt	7 000 000	7 000 000
N00010676141	Trondheim kommune	5 003 500	5 000 975
N00010614647	Trondheim kommune	3 002 400	2 999 725
N000106 22004	Trøndelag Bomveiselskap	7 487 900	7 101 675
Sum		213 477 200	209 985 008
Opptjente, ikke forfalte renter			5 254 004
Sum obligasjoner holdt til forfall		213 477 200	215 239 012

18 Utlånsporteføljen.

Utlånsporteføljen er klassifisert som holdt til forfall og vurdert i henhold til forskrift for forsikringselskaper om vurdering av tap på utlån, garantier m.v. (tapsforskriften). Alle lån har førsteprioritets pant og ligger innenfor 75 prosent av forsvarlig verdigrunnlag. I 2017 ble det innvilget ett helt nytt lån (2016: 0), og 14 utvidelser av eksisterende lån (2016: 8). Ved årets slutt hadde pensjonskassen 160 lånekunder (2016 : 124).

Utlån	2017	2016
Hovedstol	106 413 107	77 982 559
Påløpt rente	658 421	473 945
Sum	107 071 529	78 456 504

19 Finansiell risiko.

Pensjonskassen finansielle eiendeler er utsatt for flere typer markedsrisikoer. Aksjerisiko og rente-/spreadrisiko er de to vesentligste, men man er også eksponert for bl.a valuta- og eiendomsrisiko.

For å overvåke og styre risikoen bruker pensjonskassen et elektronisk verktøy levert av konsulentfirmaet Mercer. På månedsbasis overvåkes porteføljens sammensetning, avkastning og risiko. Mercer utarbeider en uavhengig risikoreport til Styret hvert kvartal.

NOTER

For å minimere samlet risiko diversifiserer pensjonskassen sin samlede portefølje. Dette gjøres gjennom å investere i ulike aktivklasser og på ulike utstedere. Pensjonskassen er kun eksponert mot aksjemarkedet gjennom profesjonelle aksjefond og ikke direkte i enkeltaksjer. Derivater kan brukes av forvalterne for å redusere risikoen i delporteføljene.

Stresstest I og II utarbeides kvartalsvis i risikorapporten.

Tapspotensial 31.12 pr. type risiko (mill kr)	Stresstest I		Stresstest II	
	2017	2016	2017	2016
Aksjerisiko	301,4	172,3	147,3	90,7
Renterisiko	8,7	7,8	44,9	23,6
Eiendomsrisiko	101,7	58,4	48,8	28,0
Spreadrisiko	137,2	70,5	77,0	41,3
Valutarisiko	15,2	0,0	7,3	0,0
Andre risiki/korrelasjoner	-33,8	20,5	-59,0	-10,5
Samlet tapspotensial	530,4	329,5	266,3	173,2
Tellende bufferkapital	722,8	355,6	634,2	301,2
Utnyttelsesgrad	73%	93%	42%	58%

Pensjonskassens risikoprofil gjennom 2017 har ikke variert eller endret seg vesentlig.

20 Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi.

Tabellen under viser finansielle instrumenter i kundeporteføljen til virkelig verdi i henhold til verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

- Nivå 1: Notert pris på balansedagen for et identisk instrument i et aktivt marked. Markedskursene må være enkelt og regelmessig tilgjengelige og representere
- Nivå 2: Verdsettelsesmetode der alle vesentlige forutsetninger er hentet fra observerbare markeder
- Nivå 3: Verdsettelsesmetode der en eller flere vesentlige forutsetninger ikke er hentet fra observerbare markeder

	Anskaffelses kost	Urealisert verdiendring	Opptjente renter	Virkelig verdi 31.12.2017	Hierarki		
					Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
KLP AksjeNorge indeks	46 748 222	24 107 638		70 855 860	70 855 860		
Nordea Norge Verdi	40 312 125	16 672 555		56 984 680	56 984 680		
Danske Invest Norske Aksjer	19 499 950	12 717 198		32 217 148	32 217 148		
Aksjefond med norske mandat	106 560 297	53 497 391		160 057 688	160 057 688		
KLP Aksjeglobal Indeks II	115 283 357	102 054 614		217 337 971	217 337 971		
KLP Aksjeglobal Indeks III	53 283 619	19 063 564		72 347 183	72 347 183		
KLP Aksjeglobal Indeks IV	50 000 000	15 695 926		65 695 926	65 695 926		
Nordea Stabile Aksjer Global	69 509 860	57 361 127		126 870 986	126 870 986		
Skagen Kon-Tiki	10 142 194	16 452 342		26 594 536	26 594 536		
Skagen Global	14 125 578	19 899 121		34 024 699	34 024 699		
Odin Global A	15 287 771	18 384 218		33 671 989	33 671 989		
Aksjefond med globale mandat	327 632 378	248 910 912		576 543 290	576 543 290		
Aberdeen Eiendomsfond Norge I	94 469 128	5 845 715		100 314 843			100 314 843
Pareto Eiendomsfelleskap	60 874 039	11 083 255		71 957 294			71 957 294
Storebrand Eiendomsfond Norge	111 164 011	22 983 191		134 147 202			134 147 202
DnB Scandinavian Property	20 050 000	1 851 301		21 901 301			21 901 301
Eiendomsfond	286 557 177	41 763 463		328 320 640			328 320 640
Sum aksjer og andeler	720 749 852	344171 765		1 064 921 618	736 600 978		328 320 640
PLUSS Likviditet I	25 343 366	202 003		25 545 370	25 545 370		
PLUSS Likviditet II	229 438 943	-3 927 568		225 511 375	225 511 375		
Pengemarkedsfond	254 782 309	-3 725 564		251 056 745	251 056 745		
Nordea Kreditt	259 832 247	743 897		260 576 145	260 576 145		
Danske Inv. Nordisk Kredittobl.	150 000 000	635 388		150 635 388	150 635 388		
Alfred Berg Nord. Inv.Grade Inst	275 844 025	5 842 878		281 686 903	281 686 903		
Obligasjonsfond	685 676 272	7 222 163		692 898 435	281 686 903		
Portef. forvaltet av Nordea	357 590 270	-505 002	3 015 214	360 100 482			360 100 482
Portef. forvaltet av Alfr. Berg	506 471 475	1 866 214	3 466 974	511 804 663			511 804 663
Diskresjonær obl.portefølje	864 061 745	1 361 212	6 482 188	871 905 145			871 905 145
Sum obl.r og andre pap.m/ f.	1 804 520 326	4 857 811	6 482 188	1 815 860 325	532 743 647	871 905 145	
Andre fin. eiend. - Banklnnsk.	52 703 049			52 703 049	52 703 049		
Sum fin. eiend.som måles til vi	2 577 973 227	349 029 577	6 482 188	2 933 484 992	1 322 047 674	871 905 145	328 320 640

Andeler i eiendomsfond er verdsatte med verdjustert egenkapital (VEK) oppgitt fra forvalter. VEK er beregnet vha uavhengige takster på underliggende eiendommer. Eiendomsfond er derfor kategorisert som nivå 3.

NOTER

21 Kursreguleringsfond.

Kursreguleringsfondet består av differansen mellom virkelig verdi ved årsslutt og anskaffelseskost. SKP fører dette etter porteføljeprinsippet der alle aksjer, andeler og obligasjoner holdt for omsetning, blir sett under ett.

Aktivklasse	31.12.2017	31.12.2016
Aksjefond	302 408 302	125 419 679
Eiendomsfond	41 763 463	22 629 772
Obligasjonsfond	7 222 163	-1 307 457
Pengemarkedsfond	-3 725 564	-3 050 325
Diskresjonære omløsporføljer	1 361 212	1 141 663
Totalt	349 029 576	144 833 332

22 Egne pensjonsforpliktelser.

Noten er satt opp i samsvar med IAS 19. Avviklingen av korridoren ble resultatført i 2015.

Pensjonsforpliktelse	2017	2016
	Beste estimat	Beste estimat
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	13 415 756	3 343 768
Arbeidsgiveravgift	83 393	66 061
Brutto påløpt forpliktelse inkl. aga	13 499 149	3 409 829
Pensjonsmidler	14 787 672	2 875 249
Netto forpliktelse inkl. aga	-1 288 523	534 580
Medlemsstatus	31.12.2017	31.12.2016
Antall aktive	5	3
Antall oppsatte	2	2
Antall pensjoner	3	1
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive	599 247	578 388
Gjennomsnittlig alder, aktive	50,0	46,3
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	13,4	5,4
Forventet gjenstående tjenestetid, aktive	12,4	12,4
Forutsetninger	2017	2016
Diskonteringsrente	2,30%	2,60%
Lønnsvekst	2,50%	2,50%
G-regulering	2,25%	2,25%
Pensjonsregulering, pensjoner under utbetaling	1,50%	1,48%
Forventet avkastning	2,30%	2,60%
Agasats	14,1%	14,1%

23 Solvensmargin

	2017	2016
Netto ansvarlig kapital	260 362 046	127 325 593
50% av risikoutjevningsfond	26 351 525	15 504 217
50% av tilleggsavsetning	73 458 784	51 806 121
Solvensmarginkapital	360 172 355	194 635 931
Minstekrav til solvensmarginkapital	117 445 048	80 438 839
Samlet solvensmarginkapital i % av solvensmarginkrav	307%	242%

24 Andre forpliktelser

Posten andre forpliktelser består hovedsakelig av forskuddstrekk (2,3 mill), feriepenger (0,3 mill) og leverandørgjeld (0,3 mill).

25 Flytteoppgjør i 2017

Det er gjennomført tre flytteoppgjør i løpet av 2017 og det gjelder Andebu kirkelig Fellesråd, Stokke kirkelige Fellesråd og grensejusteringssaken Vear-området.

Flytteoppgjørene:	Andebu kirkelig Fellesråd	Stokke kirkelig Fellesråd	Vear grensejustering	Sum
Premiereserve	3 270 864	6 838 848	35 253 696	45 363 408
Administrasjonsreserve	51 208	108 301	564 059	723 568
Tilleggsavsetninger	218 437	807 344	6 160 739	7 186 520
Premiefond	365 827	101 544	182 959	650 330
Egenkapitaltilskudd	0	0	123 388	123 388
Sum reserver og fond	3 906 336	7 856 037	42 284 841	54 047 214
Forskuttede pensjoner januar 2017	-13 107	-18 722	-100 452	-132 281
Avkastning av midlene 1.kv. 2017	2 399 948	48 312	260 041	332 352
Oppgjør til ny pensjonsleverandør	3 917 228	7 885 627	42 444 430	54 247 285

GABLER

Til Styret i Sandefjord kommunale Pensjonskasse

AKTUARERKLÆRING FOR 2017

Gabler Pensjonstjenester AS er ansvarshavende aktuar for Sandefjord kommunale Pensjonskasse. Undertegnede utøver arbeidet på vegne av Gabler Pensjonstjenester AS.

Som pensjonskassens ansvarshavende aktuar skal Gabler Pensjonstjenester AS sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har vi vurdert den forsikringstekniske situasjon for Sandefjord kommunale Pensjonskasse for 2017.

Rimeligheten i fordelingen i henhold til Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-13 (Tilordning av avkastning, overskudd) og § 3-14 (Overskudd på risikoresultatet) er vurdert i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-18 (Anvendelse av overskudd tilordnet kontrakten).

Pensjonskassen har benyttet pristariffer som er meldt til Finanstilsynet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-7 (Meldeplikt og tilsyn med pristariffer).

Premiereserven for de kontraktfastsatte forpliktelsene er beregnet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-9 (Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser).

Etter vår vurdering er disse forhold i samsvar med lov og forskrifter, og pensjonskassen oppfyller gjeldende krav til avsetninger.

Oslo, 21. mars 2018
Gabler Pensjonstjenester AS

Anne Sundby Magnussen
Aktuar

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Sandefjord kommunale Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sandefjord kommunale Pensjonskasses årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av pensjonskassen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassen ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

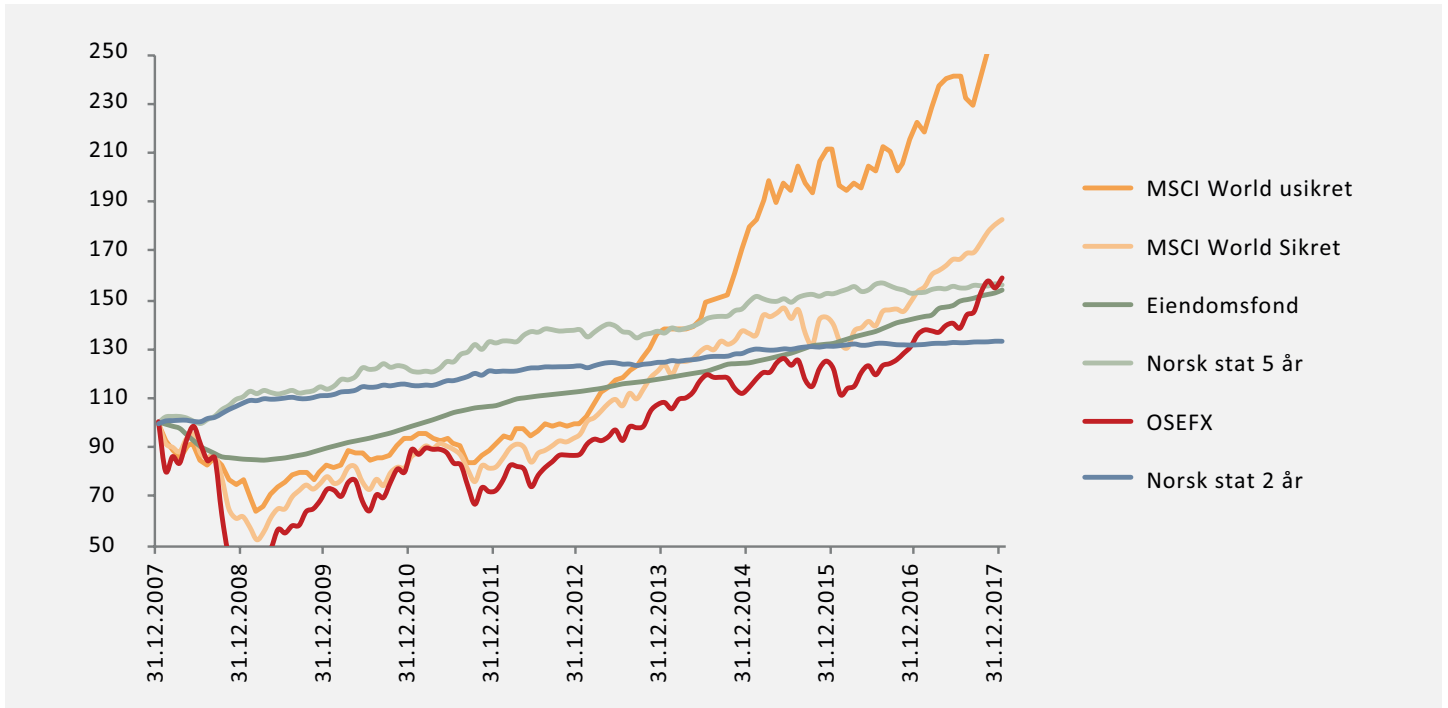
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Tønsberg, 21. mars 2018
BDO AS

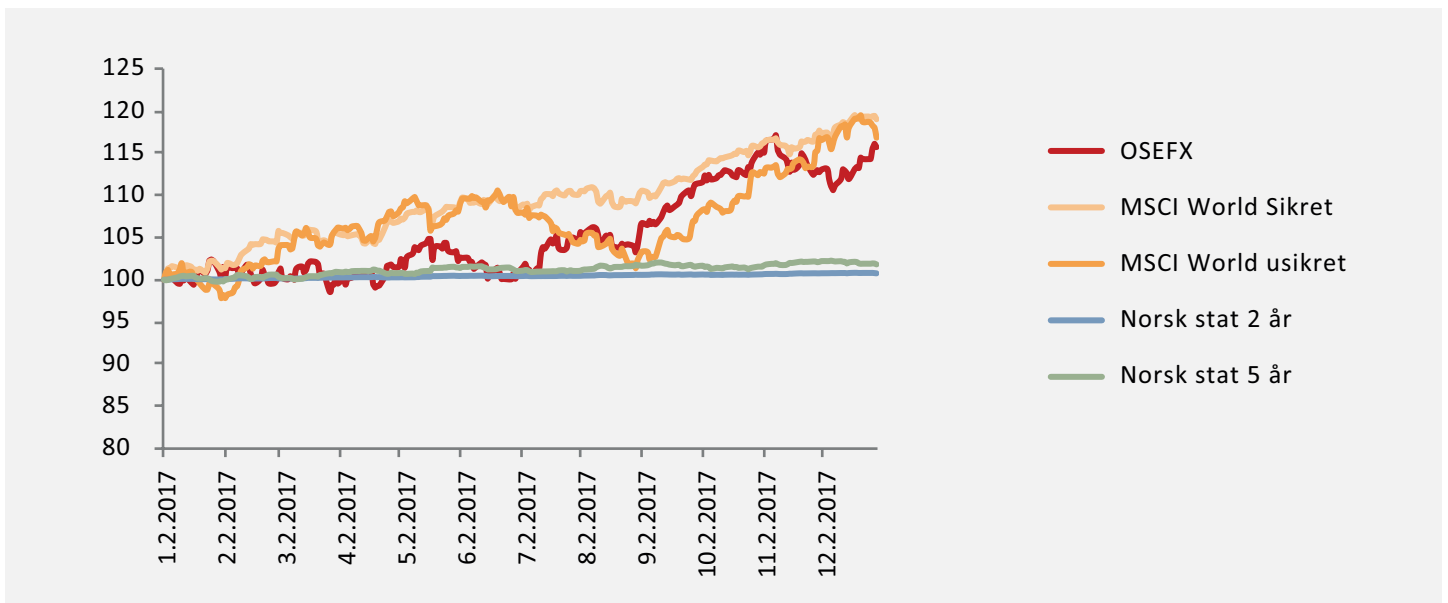

Trond Vidar Vettestad
Statsautorisert revisor

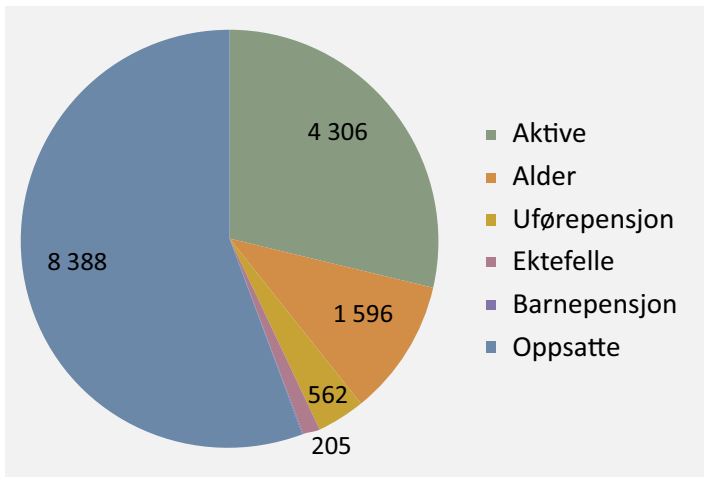
LANGSIKTIG AVKASTNING

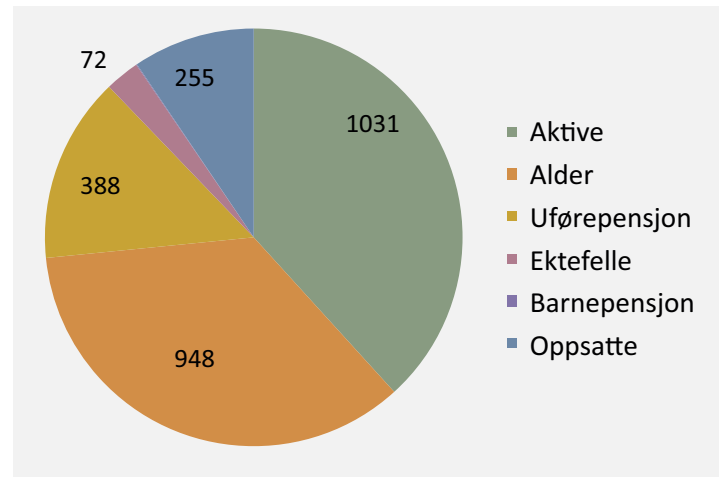
AVKASTNING

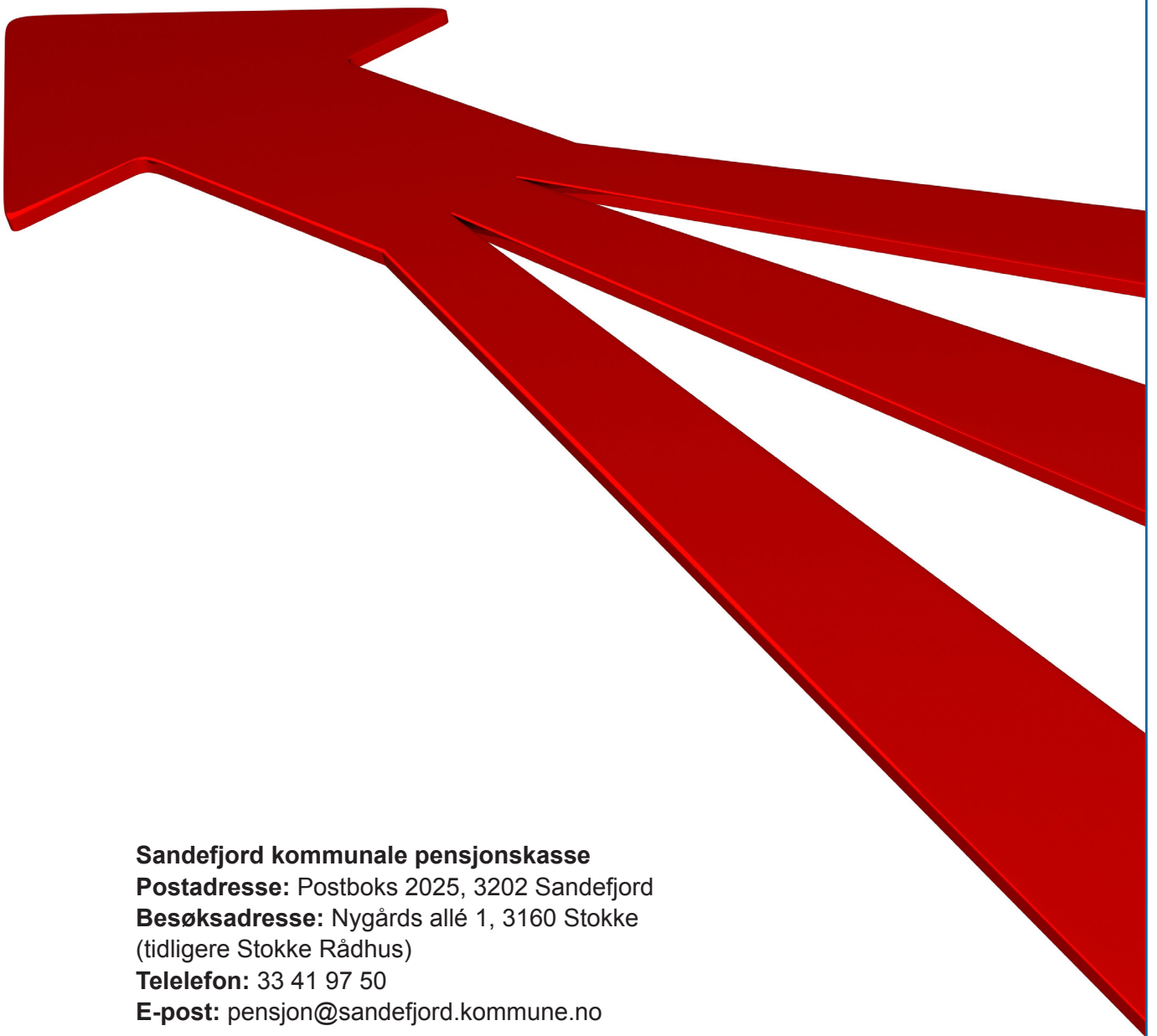

ANTALL MEDLEMMER

NETTO PREMIERESERVE

Sandefjord kommunale pensjonskasse
Postadresse: Postboks 2025, 3202 Sandefjord
Besøksadresse: Nygårds allé 1, 3160 Stokke
(tidligere Stokke Rådhus)
Telefon: 33 41 97 50
E-post: pensjon@sandefjord.kommune.no